

УДК 378:796

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-394-399

БРОЯКОВСЬКИЙ Олександр –

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методики олімпійського і професійного спорту
Центральноукраїнського державно університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2625-7088>
e-mail: a.broyakovsky@gmail.com

КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА – ВИКЛАДАЧА

Роль тренера–викладача у сучасній системі освіти суттєво зростає в умовах переходу до компетентнісного підходу, активного впровадження інноваційних педагогічних технологій та посилення значення практико-орієнтованого навчання. Саме цей фахівець забезпечує інтеграцію навчальної, виховної, мотиваційної та комунікативної складових, що визначають якість професійної підготовки здобувачів освіти. В умовах воєнних викликів, цифровізації освітнього середовища та зростання потреби в адаптивних педагогічних стратегіях актуальним стає наукове обґрунтування структури й компонентів освітньої діяльності тренера–викладача, що дозволяє підвищити ефективність освітнього процесу та забезпечити стійкий розвиток здобувачів.

Метою дослідження є визначення, теоретичне обґрунтування та характеристика основних компонентів освітньої діяльності тренера–викладача, а також з'ясування їхньої ролі та взаємозв'язків у забезпеченні якості навчально-пізнавальної діяльності здобувачів.

У ході дослідження встановлено, що освітня діяльність тренера–викладача складається з шести основних компонентів: планувально–організаційного, методичного, комунікативного, мотиваційного, контрольнo–діагностичного та рефлексивного. Розкрито зміст кожного компонента та виявлено їхню взаємозалежність, що формує цілісну модель професійної діяльності тренера–викладача. Показано, що ефективність педагогічної взаємодії значною мірою залежить від здатності тренера інтегрувати всі зазначені складові, адаптувати навчальний процес до умов цифровізації та потреб різних категорій здобувачів. Визначено, що комплексність цих компонентів забезпечує результативність освітнього процесу, формування мотивації до навчання, розвиток автономності та професійної компетентності здобувачів.

Важливим напрямом подальших досліджень є розроблення програм розвитку професійної компетентності тренерів–викладачів, які передбачають інтеграцію методичної, рефлексивної та цифрової складових професійного зростання.

Ключові слова: освітня діяльність; тренер–викладач; професійна компетентність; методична діяльність; педагогічні компоненти; комунікація; мотивація; оцінювання; рефлексія; професійний розвиток.

BROIKOVSKYI Oleksandr –

Senior Lecturer at the Department of Theory and Methodology of
Olympic and Professional sports
of Volodymyr Vynnychenko Central Ukraine State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2625-7088>
e-mail: a.broyakovsky@gmail.com

COMPONENTS OF THE EDUCATIONAL ACTIVITY OF A COACH-LECTURER

The role of a coach–lecturer in modern education is becoming increasingly important due to the shift toward competence–based learning, the expansion of innovative teaching technologies, and the growing demand for flexible, practice–oriented learning environments. The coach–lecturer integrates instructional, motivational, communicative, and developmental functions, shaping learners' professional growth and autonomy. Under the conditions of wartime challenges, rapid digital transformation, and heightened educational expectations, there is a clear need to conceptualize and systematize the components of a coach–lecturer's educational activity to ensure the quality, adaptability, and humanistic orientation of the teaching process.

The aim of the study is to substantiate and structure the essential components of the educational activity of a coach–lecturer, define their functional roles within the learning process, and determine how these components interact to influence learners' academic and professional development.

The study identifies six key components of the coach–lecturer's educational activity: planning and organizational, methodological, communicative, motivational, evaluative–diagnostic, and reflective. Their characteristics and interconnections are described, demonstrating that the effectiveness of the educational process depends on the coherent integration of all components. The analysis highlights that each component performs a specific function, yet their synergy ensures high–quality training, sustainable motivation, balanced assessment, and continuous professional growth of both learners and the coach–lecturer. The findings also emphasize the growing impact of digitalization and the necessity for adaptive, innovative, and learner–centered teaching practices.

An important direction for further research is the development of programs for the development of professional competence of teacher trainers, which involve the integration of methodological, reflective, and digital components of professional growth.

Key words: educational activity; coach–lecturer; pedagogical components; competence–based approach; methodological support; communication in education; motivation; assessment; reflection; professional development.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Освітня діяльність тренера–викладача становить складний, багатокомпонентний процес, спрямований на організацію, супровід і забезпечення розвитку здобувачів освіти в умовах швидкої зміни освітніх технологій та вимог суспільства. У структурі цієї діяльності поєднуються функції педагогічного, управлінського,

комунікативного, мотиваційного та діагностичного характеру, що потребує високого рівня професійної компетентності та здатності адаптуватися до різних освітніх контекстів. У сучасній українській педагогічній практиці тренер–викладач має бути не лише фахівцем у своїй предметній галузі, але й носієм методичної культури, здатним

будувати освітню взаємодію на принципах партнерства, довіри та академічної доброчесності [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти освітньої діяльності тренера – викладача розглядали Н. Башавець, О. Економова, О. Ляшенко, А. Ребрина, Т. Сорочан та ін. Водночас, характеристика основних компонентів освітньої діяльності тренера–викладача, а також з’ясування їхньої ролі та взаємозв’язків у забезпеченні якості навчально–пізнавальної діяльності здобувачів потребує подальших досліджень.

Метою статті є визначення, теоретичне обґрунтування та характеристика основних компонентів освітньої діяльності тренера–викладача, а також з’ясування їхньої ролі та взаємозв’язків у забезпеченні якості навчально–пізнавальної діяльності здобувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суттєвим компонентом освітньої діяльності тренера–викладача є планувально–організаційний блок, від якого залежить логіка побудови навчального процесу, відповідність змісту освітньої програми вимогам стандарту, а також внутрішня узгодженість усіх елементів навчання. Педагог має вміння прогнозувати результати навчання, добирати оптимальні методи та форми роботи, розробляти навчально–методичне забезпечення та конструювати заняття відповідно до потреб здобувачів і рівня їхньої підготовленості. Окремі дослідники наголошують, що саме здатність до проектування навчального процесу вирізняє професійного тренера–викладача, адже вона поєднує аналітичне мислення, вміння формувати освітні стратегії та навички організації освітнього середовища [4].

Важливою частиною провадження освітньої діяльності є також методичний компонент, що охоплює добір, адаптацію та модифікацію методів навчання відповідно до вікових та індивідуальних особливостей здобувачів. У сучасних умовах цифровізації педагогічного процесу викладач має володіти як традиційними методами (пояснення, бесіда, показ, тренувальні вправи), так і інтерактивними технологіями – груповою роботою, проєктним навчанням, проблемними ситуаціями, змішаним та дистанційним навчанням. У цьому контексті професійна компетентність тренера–викладача проявляється у здатності гнучко змінювати методи залежно від цілей заняття та динаміки групи [7]. З огляду на це методичний компонент стає містком, що поєднує наукові знання, творчість педагога та практичний досвід здобувачів.

Велике значення у структурі діяльності тренера–викладача має комунікативний компонент, який визначає якість педагогічної взаємодії та психологічний клімат у навчальній групі. Комунікація тренера–викладача не зводиться до інформування чи контролю, а охоплює компетентне управління освітніми ситуаціями, налагодження партнерських стосунків, вміння вести діалог, створювати довірливу атмосферу та підтримувати мотивацію. За даними досліджень, ефективний тренер відзначається високим рівнем емоційного інтелекту, стресостійкості, вмінням працювати з групою динамікою та вирішувати конфлікти конструктивними способами [1]. Ці якості забезпечують не лише продуктивність навчання, а й формують у здобувачів позитивний досвід взаємодії, що є критично важливим у професійній і спортивній підготовці.

Заслугує на увагу ще один компонент – мотиваційно–стимулювальний, спрямований на формування внутрішньої мотивації здобувачів до навчання, самовдосконалення та досягнення результату. Тренер–викладач має вміння визначати мотиваційні чинники, властиві конкретній групі, стимулювати інтерес до навчального матеріалу, створювати успішні ситуації, застосовувати методи позитивного підкріплення та формувати довготривале ставлення до процесу навчання. У педагогічній науці наголошується, що мотиваційна робота тренера є не менш значущою, ніж передача знань, адже від неї залежить включеність здобувачів у навчальну діяльність [3]. Невід’ємною складовою діяльності тренера–викладача виступає контроль–діагностичний компонент, що передбачає оцінювання результатів навчання, аналіз динаміки розвитку здобувачів, визначення індивідуальних досягнень та труднощів. У цьому контексті тренер має володіти інструментами як формувального, так і підсумкового оцінювання, застосовувати різні методики спостереження, тестування, аналізу виконання вправ або навчальних завдань. Дослідники підкреслюють, що систематична діагностика дозволяє не лише об’єктивно оцінити рівень підготовленості здобувачів, а й своєчасно коригувати навчальний процес, адаптуючи його до реальних потреб групи [6]. З метою наукового структурування освітньої діяльності тренера–викладача пропонується узагальнена модель, яка відображає взаємозв’язки між ключовими її компонентами. Наведемо її у таблиці 1.

Таблиця 1 – Основні компоненти освітньої діяльності тренера–викладача

Компонент	Характеристика
Планувально–організаційний	Проектування змісту, структури та логіки навчального процесу; добір форм і методів; планування результатів
Методичний	Застосування традиційних і сучасних методів, адаптація технологій навчання
Комунікативний	Педагогічна взаємодія, управління групою динамікою, створення позитивного освітнього клімату
Мотиваційний	Формування внутрішньої мотивації здобувачів, стимулювання інтересу та активності
Контрольно–діагностичний	Оцінювання, моніторинг прогресу, коригування навчального процесу
Рефлексивний	Аналіз та самоаналіз власної професійної діяльності, удосконалення педагогічної майстерності

Джерела: [4], [7], [1], [3], [6], [8]

Така модель забезпечує комплексне бачення професійної діяльності тренера-викладача та дозволяє охопити її як системне педагогічне явище, у якому взаємодіють різні функції, процеси та результати.

Рефлексивний компонент освітньої діяльності тренера-викладача посідає особливе місце, оскільки саме він забезпечує здатність до професійного самовдосконалення та критичного аналізу власної роботи. Рефлексія охоплює аналіз результатів проведених занять, оцінку ефективності методів, визначення педагогічних помилок, а також планування подальших кроків щодо вдосконалення професійних умінь. У структурі рефлексивної компетентності важливими є вміння аналізувати освітні ситуації, усвідомлювати власні педагогічні стратегії, здійснювати самооцінювання та приймати рішення щодо зміни або оптимізації діяльності. У працях сучасних дослідників наголошується, що рефлексивний компонент є основою професійного розвитку педагога, оскільки дозволяє йому адаптувати освітній процес до нових вимог, удосконалювати методичні підходи й підвищувати ефективність навчання [8].

Поглиблений аналіз компонентів освітньої діяльності тренера-викладача дає змогу сформувати цілісне уявлення про внутрішню структуру його професійної діяльності. Важливо усвідомити, що ці компоненти не існують ізольовано – вони взаємопов'язані та взаємозалежні. Наприклад, методичний компонент не може бути реалізований без належного комунікативного забезпечення, а мотиваційний успіх залежить від того, наскільки якісно побудовано організаційно-планувальну частину заняття. У такий спосіб кожен із компонентів виконує власні функції, але водночас підсилює ефективність інших, формуючи єдину професійно-педагогічну систему. Важливою тенденцією сучасної педагогічної практики є інтеграція цифрових технологій, що впливають на всі без винятку компоненти діяльності тренера-викладача. Цифровізація змінює структуру планування занять: педагог має враховувати можливості використання онлайн-платформ, цифрових симуляцій, інтерактивних тестів і систем відстеження результатів. У методичному аспекті сучасний тренер повинен зважати на специфіку дистанційної взаємодії, застосовувати мультимедійні матеріали, поєднувати традиційні методи з цифровими ресурсами. Комунікативний компонент також трансформується, оскільки спілкування у змішаному середовищі вимагає нових підходів до взаємодії, підтримки зворотного зв'язку та роботи з груповою динамікою у віртуальному просторі. Ці аспекти підсилюють значущість гнучкості педагога, його здатності до самоосвіти та інтеграції сучасних інструментів у власну діяльність [7]. Мотиваційна складова діяльності тренера-викладача в умовах цифровізації потребує особливої уваги, оскільки сучасні здобувачі освіти часто мають високу залежність від швидкого зворотного зв'язку, інтерактивності та візуалізації навчального матеріалу. Це вимагає від тренера здатності створювати змістовні, динамічні та

психологічно комфортні умови, які стимулюють інтерес до навчання.

Формування внутрішньої мотивації здобувачів потребує використання різноманітних прийомів – від постановки реалістичних і досяжних цілей до застосування елементів гейміфікації, індивідуалізації завдань і позитивного підкріплення. Досвід показує, що мотиваційний вплив тренера є одним із ключових чинників успішності здобувачів, оскільки дозволяє спрямувати їхню діяльність на досягнення навчальних результатів [3]. Не менш значущою складовою діяльності тренера є створення безпечного та підтримувального освітнього середовища. Це стосується як фізичної, так і психологічної безпеки. У спортивній підготовці тренер має враховувати ризики травматизму, дотримуватися техніки безпеки, контролювати навантаження та забезпечувати медичний супровід. У загальноосвітніх або професійних програмах важливим стає забезпечення академічної безпеки, уникнення дискримінації, запобігання конфліктам і формування атмосфери взаємоповаги. Комунікативний стиль тренера-викладача відіграє важливу роль у створенні такого середовища: доброзичливість, відкритість, готовність вислухати, вміння коректно комунікувати та підтримувати здобувачів створюють позитивні умови для навчання та розвитку [1]. Важливим етапом є також індивідуалізація освітнього процесу, що передбачає врахування індивідуальних траєкторій розвитку, здібностей, темпу навчання та мотиваційних потреб здобувачів.

Сучасні освітні стандарти передбачають, що тренер-викладач має застосовувати диференційований підхід, пропонувати адаптивні завдання та варіативні форми діяльності. Індивідуалізація передбачає аналіз рівня готовності здобувача, визначення його сильних і слабких сторін, постановку індивідуальних цілей та супровід їх досягнення. При цьому особливо важливо послуговуватися принципами справедливості, рівних можливостей та педагогічної підтримки.

У наукових джерелах підкреслюється, що індивідуалізація підвищує рівень автономності здобувачів і позитивно впливає на якість засвоєння знань [6]. У межах професійної діяльності тренера-викладача важливою є також організація взаємодії в групі, особливо у сфері командних видів спорту або практичної професійної підготовки. У цьому контексті педагог має виконувати роль не лише інструктора, але й координатора групової роботи, фасилітатора командної динаміки та модератора освітніх дискусій. Управління груповими процесами потребує знань у галузі психології малих груп, конфліктології, теорії лідерства та педагогічної етики. Завдяки цьому тренер може ефективно підтримувати продуктивність групи, розв'язувати конфліктні ситуації та формувати командний дух. У роботах українських дослідників наголошується на тому, що тренер-викладач має бути лідером освітнього процесу, який володіє харизматичністю, відповідальністю та здатністю надихати [1].

Необхідно відзначити і інноваційну складову діяльності тренера-викладача. Інноваційність проявляється у впровадженні нових методичних підходів, впорядкуванні освітнього матеріалу, застосуванні сучасних цифрових платформ, інтерактивних інструментів, тестових застосунків та електронних журналів. Педагог має постійно оновлювати власні професійні знання, оскільки інноваційні процеси в освіті відбуваються надзвичайно динамічно. Освітня діяльність тренера-викладача, що ґрунтується на інноваційних підходах, сприяє підвищенню якості освітнього процесу, оскільки робить його більш варіативним, цікавим та сучасним. У цьому сенсі вагомим є досвід упровадження новітніх педагогічних технологій у систему підготовки викладачів і тренерів [5]. Ще одним важливим етапом є розвиток педагогічної майстерності, який охоплює володіння методами подачі матеріалу, культурою мовлення, артистизмом, умінням створювати навчальні ситуації та підтримувати увагу здобувачів. Педагогічна майстерність тренера-викладача визначає рівень його впливу на здобувачів, якість освітньої взаємодії та результативність навчання.

У наукових працях зазначається, що майстерність є інтегральною характеристикою професійного розвитку педагога, яка формується внаслідок систематичної роботи над собою, аналізу власних дій та наставництва [4]. Завершуючи аналіз компонентів освітньої діяльності тренера-викладача, важливо наголосити, що ця діяльність має багатовимірний характер, охоплюючи одночасно організаційні, методичні, комунікативні, мотиваційні, діагностичні та рефлексивні аспекти. Їхня взаємодія формує цілісну професійно-педагогічну систему, у межах якої тренер не просто виконує окремі функції, а реалізує комплексну освітню місію – створення умов для розвитку, самореалізації та досягнень здобувачів. Однією з ключових умов ефективності його роботи є професійна гнучкість, здатність поєднувати різні моделі дидактичної взаємодії та адаптувати їх до змінних потреб і ситуацій. У цьому контексті особливої ваги набуває компетентнісний підхід, який визначає вектор сучасної освіти та підсилює потребу у системному розвитку професійних якостей тренера-викладача [7].

У структурі діяльності тренера значну роль відіграє вміння працювати зі змістом освіти, тобто здатність грамотно структурувати навчальний матеріал, формувати внутрішню логіку вивчення тем, забезпечувати послідовність, доступність і науковість викладу. Це не лише передавання інформації, а й побудова освітніх смислів, формування пізнавального інтересу та критичного ставлення до матеріалу з боку здобувачів. Тренер-викладач має забезпечувати зв'язок навчального змісту з реальними життєвими ситуаціями, професійною практикою та соціальними вимогами, роблячи навчання не лише інформативним, а й змістовним та життєво релевантним [10]. Суттєвим етапом освітньої діяльності тренера є організація педагогічної взаємодії, що передбачає не лише комунікацію, а й формування правил і норм

освітнього середовища, управління груповою поведінкою та запобігання конфліктам. Професійний педагог виступає лідером і модератором, який вміє гармонізувати стосунки в групі, підтримувати психологічний комфорт і забезпечувати конструктивну атмосферу. Важливо підкреслити, що якісна комунікація ґрунтується на педагогічній етиці, толерантності, здатності до активного слухання та прагненні до партнерських стосунків зі здобувачами. Саме від цього залежить ефективність навчальних ситуацій, рівень довіри та здатність групи працювати як єдиний освітній колектив [1]. Завершенням кожного циклу діяльності тренера є оцінювання – процес, що дозволяє визначити ступінь досягнення навчальних результатів, проаналізувати якість виконання завдань та сформулювати рекомендації для подальшого розвитку здобувачів. Оцінювання виконує не лише контролюючу, але й корекційну та мотиваційну функції, сприяючи розвитку самостійності, відповідальності та усвідомленості в навчанні. У цьому аспекті важливим є застосування принципів об'єктивності, валідності та прозорості оцінювання, що забезпечує справедливий підхід до кожного здобувача та сприяє формуванню довіри до освітнього процесу [6].

Особливого значення у професійній діяльності тренера-викладача набуває здатність до професійного саморозвитку. Освітня діяльність постійно змінюється під впливом технологічного прогресу, соціальних потреб і трансформацій ринку праці, тому тренер має бути готовим до безперервного навчання, підвищення кваліфікації й оволодіння новими педагогічними та цифровими інструментами. Науковці зазначають, що розвиток професійної компетентності є ключовим чинником підвищення якості освітніх результатів і визначає конкурентоздатність педагогічного працівника у сучасному освітньому середовищі.

Завершальний етап усього аналізу – узагальнення системних закономірностей, які визначають ефективність освітньої діяльності тренера-викладача. Підсумовуючи, можемо стверджувати, що освітня діяльність тренера є складною інтегративною системою, яка включає багаторівневі та взаємопов'язані компоненти. Кожен із них виконує власну функцію, але лише в комплексі забезпечує повноцінність педагогічного процесу. Планувально-організаційний компонент визначає конструкцію навчання; методичний забезпечує інструментарій й дидактичну реалізацію; комунікативний створює психологічні та соціальні умови; мотиваційний спрямовує активність здобувачів; контрольно-діагностичний дозволяє управляти динамікою розвитку; рефлексивний забезпечує професійний поступ тренера. Усі перелічені компоненти формують структурований каркас професійної діяльності тренера-викладача та визначають якість освітнього процесу, його практичну ефективність і психологічну результативність. У підсумку саме комплексність, цілісність і динамічність цих компонентів визначають рівень педагогічної майстерності та професійного успіху тренера, що робить їх наукове

дослідження актуальним і важливим для сучасної української педагогіки.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Проведене дослідження дозволило системно проаналізувати й узагальнити основні компоненти освітньої діяльності тренера–викладача, визначити їх зміст, функціональне призначення та взаємозв'язки у структурі професійної діяльності. Встановлено, що освітня діяльність тренера–викладача є багатовимірним, динамічним і комплексним утворенням, у межах якого поєднуються планувально–організаційні, методичні, комунікативні, мотиваційні, контрольно–діагностичні та рефлексивні складові.

Кожен із цих компонентів виконує важливу роль, однак лише їхня цілісна інтеграція забезпечує якісне, змістовне та результативне педагогічне керівництво навчальною діяльністю здобувачів. Доведено, що ефективність освітньої діяльності тренера–викладача значною мірою залежить від його професійної компетентності, зокрема від умінь проектувати освітній процес, добирати адекватні методи й форми роботи, здійснювати педагогічну взаємодію, підтримувати мотивацію здобувачів, проводити оцінювання та аналізувати результати власної діяльності. У сучасних умовах цифровізації тренер–викладач має також володіти здатністю до інтеграції цифрових платформ, онлайн–інструментів і мультимедійних ресурсів у навчальний процес, що розширює можливості якісної реалізації всіх компонентів його діяльності. З огляду на це особливості актуальності набуває розвиток педагогічної гнучкості, здатності до інновацій та професійного самовдосконалення.

Також встановлено, що між окремими компонентами освітньої діяльності існує тісний функціональний взаємозв'язок: методичні рішення залежать від організаційно–планувальної логіки, комунікативна взаємодія створює передумови для успішної мотивації, а контрольно–діагностичний компонент забезпечує можливість рефлексії та коригування навчання. Така системність дозволяє розглядати діяльність тренера–викладача як цілісну професійну модель, у межах якої реалізуються як освітні, так і виховні, організаторські та розвивальні функції. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку полягають у кількох ключових напрямках. Актуальним є проведення емпіричних досліджень, спрямованих на верифікацію виділених компонентів у реальній освітній практиці, а також на визначення показників ефективності кожного з них. Перспективним є вивчення впливу цифрових освітніх технологій на трансформацію діяльності тренера–викладача, включно з аналізом нових моделей комунікації, оцінювання й мотиваційної взаємодії. Важливим напрямом подальших досліджень є розроблення програм розвитку професійної компетентності тренерів–викладачів, які передбачають інтеграцію методичної, рефлексивної та цифрової складових професійного зростання.

Крім того, перспективним є вивчення особливостей діяльності тренера–викладача в різних типах освітніх інституцій (заклади вищої освіти,

післядипломна освіта, спортивні школи, професійно–технічні заклади), оскільки освітні контексти суттєво впливають на зміст його роботи та акценти у реалізації окремих компонентів. Загалом результати проведеного аналізу підтверджують, що комплексне розуміння структури освітньої діяльності тренера–викладача має важливе значення для розвитку сучасної української освіти, оскільки створює науково обґрунтовану основу для удосконалення підготовки педагогічних кадрів, підвищення якості навчального процесу та формування професійно компетентних фахівців, здатних ефективно працювати в умовах змінності та високих суспільних очікувань.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Башавець Н. А., Федоришак Р. Л., Бондарович О. П., Овчарук В. В. Вдосконалення професійної компетентності тренерів різних видів спорту. *Перспективи педагогічної освіти та науки*. 2023. № 8(14). С. 402–414. URL: <https://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18966>
2. Ляшенко О. Д., Гпркуша Л. І. Специфіка професійної діяльності викладача–інструменталіста спеціального фортепіано в університеті. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 214. С. 240–244. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1874>
3. Ребрина А. А. Особливості професійно–педагогічної діяльності тренера–викладача з виду спорту та його професійно–важливі якості. *Науковий часопис НПУ. Фізична культура і спорт*. 2021. № 9(140). С. 86–89. URL: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9\(140\).19](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).19)
4. Сорочан Т. М. Підготовка тренерів для навчання вчителів: монографія. Київ: ІТТА, 2018. 232 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709943/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B8_%D0%A1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BD.pdf
5. Тітова О. А. Система розвитку професійної компетентності викладачів фахових коледжів: монографія. Львів, 2023. 260 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738694/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84.%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF.%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%B0_%D0%86%D0%9F%D0%9E_2023.pdf
6. Дембіцька С. В. Формування компетентності фахівців з охорони праці у вищих навчальних закладах. *Педагогічна безпека*. 2021. Вип. 6. С. 1–6. URL: <https://pedbezpeka.vntu.edu.ua/index.php/pb/article/download/114/106/164>
7. Грицай С. М. Розвиток особистісно–професійної компетентності педагогічних працівників післядипломної освіти. *Освіта і суспільство*. 2021. № 5(200). С. 25–30. URL: <https://isp.pano.pl.ua/article/view/243305>
8. Лузан П. Г. Система розвитку професійної компетентності викладачів закладів фахової передвищої освіти: монографія. Київ : ІПО НАПН України, 2024. 312 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743522/1/%D0%9B%D1%83%D0%B7%D0%B0%D0%BD_Monografia_2024_IPO.pdf
9. Серіков В. Професійні складові освітньої діяльності викладачів вищої школи. *Здобутки педагогічної науки*. 2017. С. 60–62. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/19707/1/content%2060–62.pdf>

10. Концепція освітньої діяльності: стисло / уклад. ... Львів : ЛДУФК, 2025. 45 с. URL: https://www.ldufk.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/a7_konczepczyia-osvitnoyi-diyalnosti-stysnuto.pdf

REFERENCES

1. Bashavets, N. A., Fedoryshchak, R. L., Bondarovich, O. P., Ovcharuk, V. V. (2023). Vdoskonalennia profesiinoi kompetentnosti treneriv riznykh vydiv sportu [Improving the professional competence of coaches of various sports]. *Perspektyvy pedahohichnoi osvity ta nauky*. № 8(14). S. 402-414. URL: <https://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18966> [in Ukrainian]
2. Liashenko, O. D., Hprkusha, L. I. (2024). Spetsyfika profesiinoi diialnosti vykladacha-instrumentalista spetsialnoho fortepiano v universyteti [Specifics of the professional activity of a teacher-instrumentalist of special piano at the university]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. Vyp. 214. S. 240-244. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1874> [in Ukrainian]
3. Rebryna, A. A. (2021). Osoblyvosti profesiino-pedahohichnoi diialnosti trenera-vykladacha z vydu sportu ta yoho profesiino-vazhlyvi yakosti [Features of the professional and pedagogical activities of a sports coach and teacher and his professionally important qualities]. *Naukovyi chasopys NPDU. Fizychna kultura i sport*. № 9(140). S. 86-89. URL: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9\(140\).19](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.9(140).19) [in Ukrainian]
4. Sorochan, T. M. (2018). Pidhotovka treneriv dlia navchannia vchyteliv: monohrafiia [Features of the professional and pedagogical activities of a sports coach and teacher and his professionally important qualities]. Kyiv: IITTA. 232 s. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709943/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B8_%D0%A1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BD.pdf [in Ukrainian]
5. Titova, O. A. (2023). Systema rozvytku profesiinoi kompetentnosti vykladachiv fakhovykh koledzhiv: monohrafiia [System of development of professional competence of teachers of professional colleges: monograph]. Lviv. 260 s. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738694/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84.%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF.%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%B0_%D0%86%D0%9F%D0%9E_2023.pdf [in Ukrainian]

6. Dembitska, S. V. (2021). Formuvannia kompetentnosti fakhivtsiv z okhorony pratsi u vyshchych navchalnykh zakladakh [Formation of competence of occupational safety specialists in higher educational institutions]. *Pedahohichna bezpeka*. Vyp. 6. S. 1-6. URL: <https://pedbezpeka.vntu.edu.ua/index.php/pb/article/download/114/106/164> [in Ukrainian]

7. Hrytsai, S. M. (2021). Rozvytok osobystisno-profesiinoi kompetentnosti pedahohichnykh pratsivnykiv pisliadyplomnoi osvity [Development of personal and professional competence of postgraduate education teachers]. *Osvita i suspilstvo*. № 5(200). S. 25-30. URL: <https://isp.pano.pl.ua/article/view/243305> [in Ukrainian]

8. Luzan, P. H. (2024). Systema rozvytku profesiinoi kompetentnosti vykladachiv zakladiv fakhovoi pered-vyshchoi osvity: monohrafiia [System of development of professional competence of teachers of institutions of professional pre-higher education: monograph]. Kyiv : IPO NAPN Ukrainy. 312 s. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743522/1/%D0%9B%D1%83%D0%B7%D0%B0%D0%BD_Monografia_2024_IPO.pdf [in Ukrainian]

9. Sierikov, V. (2017). Profesiini skladovi osvitnoi diialnosti vykladachiv vyshchoi shkoly [Professional components of educational activities of higher education teachers]. *Zdobutky pedahohichnoi nauky*. S. 60–62. URL: <https://rep.osit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/19707/1/content%2060-62.pdf> [in Ukrainian]

10. Kontseptsiiia osvitnoi diialnosti: styslo / uklad [The concept of educational activity: briefly / comp]. (2025). Lviv: LDUFK. 45 s. URL: https://www.ldufk.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/a7_konczepczyia-osvitnoyi-diyalnosti-stysnuto.pdf [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БРОЯКОВСЬКИЙ Олександр – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: загальна теорія підготовки спортсменів, методи та засоби спортивного тренування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BROIKOVSKYI Oleksandr – Senior Lecturer at the Department of Theory and Methodology of Olympic and Professional sports of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: general theory of training athletes, methods and means of sports training.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.10.2025 р.

УДК 37.004:378.147:004.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-399-411

КУХАРЕНКО Володимир –

кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри технології машинобудування та ремонту машин Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0227-5836>

e-mail: kukharenkovn@gmail.com

ШУНЕВИЧ Богдан –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Північного кампусу

Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького